

REKABET KURUMU

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2008-3-131 (Muafiyet)
Karar Sayısı : 09-41/987-249
Karar Tarihi : 9.9.2009

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI(Başkan V.)
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Tarkan ERDOĞAN, Ebru İNCE

C. BİLDİRİMDE BULUNAN

20

: Arcon Kozmetik Sanayi ve Ticaret Limited Şti.
Temsilcileri:Av. Orbay BÖLEK, Av. Aslı BAYRAKTAROĞLU
Halaskargazi Cad. Emek Apt. No:215 K:2 D:2 Şişli/İstanbul

D. TARAFLAR

: Arcon Kozmetik Sanayi ve Ticaret Limited Şti.
Kore Şehitleri Cad. Mithat ünlü Sok. No:21 D:3-4
Zincirlikuyu/İstanbul

Sevil Parfümeri Kozmetik Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Valikonağı Cad. No:56/27 Nişantaşı/İstanbul

30

E. DOSYA KONUSU: Arcon Kozmetik Sanayi ve Ticaret Limited Şti. ile Sevil Parfümeri Kozmetik Ticaret ve Sanayi A.Ş arasında imzalanan "Yetkili Satıcılık Sözleşmesi"ne ve diğer yetkili satış noktaları ile imzalanacak aynı hükümleri içeren tip seçici dağıtım sözleşmelerine menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebi.

40

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 9.7.2009 tarih ve 4821 sayı ile giren ve en son 12.8.2009 tarih ve 5696 sayı ile eksiklikleri tamamlanan bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. ve 5. maddeleri ile 2002/2 sayılı "Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği"nin ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucu düzenlenen 2.9.2009 tarih ve 2009-3-131/MM-09-TE sayılı Menfi Tespit/Muafiyet Ön İnceleme Raporu, 7.9.2009 tarih ve REK.0.07.00.00-130/247 sayılı Başkanlık Önergisi ile 09-41 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da;

1. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık taşıyan hükümler içermeleri nedeniyle başvuru konusu "Yetkili Satıcılık Sözleşmesi"ne menfi tespit belgesi verilemeyeceği,

50 2. Anılan sözleşmenin 2002/2 sayılı Tebliğ'de yasaklanan sınırlamaları içermesi nedeniyle Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanmadığı,

3. Mevcut haliyle 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan koşulların tamamını karşılamaması nedeniyle başvuru konusu sözleşmeye bireysel muafiyet tanınamayacağı;

a.)Yetkili satıcıların son kullanıcılara yapacakları satışların kısıtlanmasına ilişkin hükmün,

60 b.)Yetkili satıcıların sözleşme konusu ürünleri kapsayan kendi aralarındaki alım ve satımının engellenmesine ilişkin hükümlerin,

c.)Yetkili satıcının sözleşme konusu ürünlerle ilgili olarak Arcon tarafından önerilen satış fiyatlarına mümkün olduğu ölçüde uymasına ilişkin hükmün anılan sözleşmeden çıkarılması gerektiği

sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmiştir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

70

H.1. Taraflar

H.1.1. Arcon Kozmetik Sanayi ve Ticaret Limited Şti. (Arcon)

Arcon, her türlü kozmetik ürünlerinin imalatı, satın alınması, pazarlanması, ithalatının ve ihracatının yapılması alanlarında faaliyette bulunmakta olup, bildirim konu Christian Dior markalı parfüm ve kozmetik ürünlerinin Türkiye'deki tek ithalatçısı ve ana distribütörüdür.

80 Arcon Yönetim Kurulu, şirket ortaklarından oluşmaktadır. Tablo 1'de Arcon'un ortaklık yapısına yer verilmiştir.

Tablo 1: Arcon Ortaklık Yapısı

Ortaklar	Pay (%)
...	...
...	...

Arcon, 2008 yılı içerisinde ürün portföyüne farklı markaları dâhil etmiş, ayrıca aynı sektörde faaliyet gösteren Olay Kimya Turizm İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Olay)'yi devralarak sektördeki konumunu güçlendirmiştir.

90 Dosya mevcudu bilgi ve belgelere göre bildirim konu Christian Dior markalı ürünlerin Arcon'un 2009 ilk çeyreği cirosu içerisindeki payı yaklaşık %.. olup, söz konusu ürünler, başta büyükşehirler olmak üzere, Türkiye geneline yayılmış olan dağıtım ağına mensup yetkili satış noktaları aracılığıyla tüketicilere ulaştırılmaktadır. Arcon'un 2008 yılına ait cirosu TL'dir.

H.1.2. Sevil Parfümeri Kozmetik Ticaret ve Sanayi A.Ş. (Sevil Parfümeri)

100 Sevil Parfümeri 1973 yılından itibaren perakende kozmetik mağazacılığı alanında faaliyet gösteren, günümüz itibarıyla İstanbul, Ankara ve İzmir başta olmak üzere 10 ilde toplam 27 mağaza ile hizmet vermekte olan bir teşebbüstür.

Sevil Parfümeri'nin birçok alt segmentte perakende satışını yaptığı 100'e yakın kozmetik ürün markasından öne çıkanlar Lauder, Freeman, Guerlain, Lancome, La Prairie, Shiseido, Sisley ve Yves Saint Laurent olarak sayılabilir.

H.2. İlgili Pazar

110 H.2.1. Pazar Hakkında Genel Bilgi

Kozmetik, 5324 sayılı Kozmetik Kanunu çerçevesinde, insan vücudunun epiderma, tırnaklar, kıllar, saçlar, dudaklar gibi değişik dış kısımlarına, dişlere ve ağız mukozasına uygulanmak üzere hazırlanmış, tek veya temel amacı bu kısımları temizlemek, koku vermek, görünümünü değiştirmek ve/veya vücut kokularını düzeltmek ve/veya korumak veya iyi bir durumda tutmak olan bütün preparatları ve maddeleri kapsamaktadır. Ürün ve ürün grupları bazında birçok alt pazara ayrılabilen kozmetik sektöründeki ürünleri genel olarak cilt bakım kremleri, parfümler, makyaj malzemeleri ve şampuanlar olarak ifade etmek mümkündür.

120 Genel anlamda kozmetik sektöründeki ürünleri, bu ürünlerin dağıtımının yapıldığı kanallar bazında, "harcıâlem (*mass*) kozmetik ürünler" ve "seçici (*selective*) kozmetik ürünler" olarak ikiye ayırmak mümkündür. Harcıâlem kozmetik ürünleri hipermarketler, süpermarketler gibi alışılacılmış perakende kanallarıyla satışı yapılabilen, daha az karmaşık formülasyona sahip, daha az maliyetli ambalajlarda ve tüketiciye yönelik sınırlı hizmetle sunulan ürünlerken; seçici kozmetik ürünleri farklılaştırılmış özel niteliklere sahip ve bu nedenle tüketiciye yönelik hizmetin önem kazandığı, yoğun bir şekilde satış artırıcı çaba gerektiren, ürünün satışı sırasında özel eğitimli personelin görevlendirildiği, kişiye uygun ürünün belirlenmesi için çeşitli cihazlar ve ürünün lüks imajının korunması amacıyla farklı ambalaj ve satış noktası teshir malzemelerinin kullanıldığı pahalı, marka prestiji altında satılan ürünlerdir.

Her ne kadar harcıâlem ürünler ile seçici ürünlerin kullanım amaçları aynı olsa da, bu iki ürün tüketiciye sunulmaları bakımından birbirinden farklılaşmaktadır. Bu farklılık sadece ürünlerin müşteri ile buluştuğu noktalar bakımından değil, ürün teşhiri ve fiyatları, pazarlama stratejileri, marka imajı gibi başka alanlarda da ortaya çıkmaktadır. Sonuç olarak, kullanım amaçları bakımından farklılaşmayan iki ürün grubu, nitelikleri ve fiyatları bakımından birbirine ikame olamamaktadır.

140 H.2.2. İlgili Ürün Pazarı

Yukarıda yer verilen bilgiler doğrultusunda, bildirim konusu Christian Dior markalı ürünlerin seçici kozmetik ürünleri özelliklerini haiz ürünler olduğu anlaşılmıştır.

Bildirimde yer verildiği üzere Christian Dior markasının da dâhil olduğu seçici kozmetik ürünleri pazarında firmaların ürünlerine yönelik pazarlama faaliyetleri sonucu elde ettikleri marka imajı tüketici tercihlerinde belirleyici olmaktadır. Bu tür

150 ürünler marka bazında özel eğitimli uzman satış temsilcileri tarafından başta YKM, Boyner, Sevil, Tekin Acar gibi çok bölümlü satış mağazaları olmak üzere perakende satış yapan yerlerde satılmakta ve özellikleri itibarıyla üst gelir seviyesine sahip tüketiciye yönelik ürünler olarak kabul edilmektedir.

Seçici kozmetik ürünleri pazarında tüketiciler tarafından prestij marka addedilen ve bu yönüyle en çok tercih edilen markalar Chanel, Christian Dior, Estée Lauder, Lancome, Guerlain, La Prairie, Givenchy, Yves Saint Lauren, Shiseido olarak sıralanabilir. Ayrıca seçici kozmetik ürünlerinin bir alt segmenti olarak ifade edilebilen parfüm pazarında da bu markalara ek olarak birçok yabancı marka mevcuttur.

160 Anılan açıklamalar çerçevesinde ilgili ürün pazarı “seçici kozmetik ürünleri pazarı” olarak belirlenmiş olup, dosya mevcudu bilgi ve belgelerden, Christian Dior markalı ürünlerin Türkiye’deki ana distribütörü olan Arcon’un yaklaşık % ... pazar payı ile seçici kozmetik ürünleri pazarında en yüksek pazar payına sahip ilk .. şirket arasında yer aldığı görülmektedir.

H.2.3. İlgili Coğrafi Pazar

170 Seçici kozmetik ürünlerin tamamına yakını yurt dışında üretilmekte, söz konusu ürünlerin perakendecilere satışını gerçekleştiren distribütörler tarafından ithalat yoluyla Türkiye pazarına getirilmektedir. Seçici kozmetik ürünlerin yeniden satışını gerçekleştiren perakendeci şirketler ise bu ürünlerin nihai kullanıcılara ulaşmasını sağlamaktadır. Seçici kozmetik ürünler, yükçe hafif, pahaca ağır olduğundan nakliye masrafları, maliyetler içerisinde önemli bir yer tutmamakta ve talebin olduğu her bölgeye ulaştırılabilmektedir. Dolayısıyla, dosya bağlamında ilgili coğrafi pazar “Türkiye” olarak belirlenmiştir.

H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

H.3.1. Bildirime Konu İşlem

180 İnceleme konusu bildirim, Arcon ile Sevil Parfümeri arasında imzalanan ve Arcon’un dağıtım ağında bulunan ve bu ağa yeni katılacak olan diğer satış noktaları ile imzalanacak aynı hükümleri içeren tip satıcılık sözleşmelerine menfi tespit belgesi veya bireysel muafiyet verilmesi talebini içermektedir.

190 Bildirime konu “Yetkili Satıcılık Sözleşmesi” çerçevesinde bir satış noktasının dağıtım ağına kabulü ve bu ağda devamı için belirli nitel ve nicel kriterleri karşılaması gerekliliği hükme bağlanmakta, Arcon bu kriterler çerçevesinde yaptığı değerlendirme sonucunda ağa kabul edilen satış noktasını potansiyel yıllık alım cirolarına göre A veya B grubuna dâhil etmekte ve Christian Dior markalı ürünlerin tüketicilere perakende satışı için yetkilendirmektedir. Anılan sözleşme, dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren teşebbüsler arasında malların dağıtım ve yeniden satımını düzenlemek amacıyla yapılması ve ilgili ürün pazarında %40 pazar payı eşiğinin aşılmaması nedeniyle 2003/3 ve 2007/2 sayılı Rekabet Kurulu Tebliği ile Değişik, Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında ele alınması gereken bir dikey anlaşmadır.

Bildirim konusu sözleşmenin 31.12.2009 tarihine kadar yürürlükte kalacağı, bu süre içerisinde feshedilmediği takdirde bitim tarihinden itibaren müteakip yıllarda bir yıl süre ile uzatılacağı hükme bağlanmıştır.

200

H.3.2. Menfi Tespit Değerlendirmesi

4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca bir anlaşmanın, kararın, eylemin veya birleşme ve devralmanın Kanun'un 4, 6 ve 7. maddelerine aykırı olmaması durumunda menfi tespit belgesi verilebilmektedir. Bu çerçevede öncelikle başvuru konusu anlaşmaların 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık taşıyıp taşımadığının belirlenmesi gerekmektedir.

210 Arcon ve Sevil Parfümeri arasında imzalanan "Yetkili Satıcılık Sözleşmesi" ile Arcon'un münhasır yetkili Türkiye distribütörü bulunduğu Fransa menşeli Parfums Christian Dior S.A. firmasının kozmetik ürünlerinin satışı için Arcon'un yetkili kıldığı satış noktalarının uymakla yükümlü olduğu şartlar belirlenmektedir. Söz konusu anlaşma ile yetkili satıcıya, satış yapabileceği müşteri grubu, ürünlerin depolanması, ürünün satışından sorumlu satış temsilcilerinin nitelikleri, satış noktasının konumu ve görünümü, noktada ürünlerin satışına ayrılan alanın nitelikleri, dâhil olunan gruba göre belirlenen satın alınacak ve noktada bulundurulacak stok miktarı gibi konulara ilişkin yükümlülükler getirilmektedir.

220 Sözleşmenin 1. maddesinde; *"Yetkili Satıcı yalnızca perakende satış yapacak olup, toptan satış yetkisine sahip değildir."*

Sözleşmenin 2. maddesinin 2. bendinde; *"Yetkili Satıcı Parfums Christian Dior ürünlerini, posta, katalog veya diğer benzeri bir yol ile sipariş üzerine ve satış noktası dışında hiçbir yere teslim etmeyecek ve satmayacaktır."*

Sözleşmenin 2. maddesinin 4. bendinde;
230 *"Yetkili Satıcı Parfums Christian Dior ürünlerini yalnızca Türkiye iç pazarında ve doğrudan tüketicilere onların kişisel kullanım amaçları için olmak üzere satmayı taahhüt eder. Söz konusu ürünler hiçbir şekilde ve her ne şekilde olursa olsun yerli ya da yabancı bir organizasyona, toptancıya, aracıya veya benzeri bir kuruma satılmayacak veya satış için bırakılmayacaktır."*
ifadelerine yer verilmiştir. Bu maddeler ile Arcon dağıtım ağına dâhil olan satıcıların satış yapacakları müşteri gruplarına ve satış yöntemlerine sınırlamalar getirmektedir.

Sözleşmenin 2. maddesinin 5. bendinde;
240 *"Yetkili Satıcı Parfums Christian Dior ürünlerine ilişkin siparişlerini münhasıran Arcon'a yapacaktır. Yetkili Satıcı, her ne şekilde olursa olsun, Arcon'dan başka bir kaynağa başvurmayacağını ve yalnızca Arcon'dan satın aldığı Christian Dior ürünlerini satacağını kabul ve taahhüt eder."*
hükmü yer almaktadır. Bu madde ile dağıtım ağına dâhil olan satıcıların Christian Dior ürünleri için yapacakları alım münhasıran Arcon ile sınırlandırılmıştır.

Sözleşmenin 2. maddesinin 6. bendinde;
"Yetkili Satıcı ... dâhil edildiği gruba (A veya B) uygun olarak belirlenecek ürünlerden oluşan ve ürün çeşitliliğinin artması ile zaman zaman Arcon tarafından güncellenen "açılış paketini" satın almayı kabul ve taahhüt eder."

250 “Yetkili Satıcı, kendisine sunulmuş olan Parfums Christian Dior ürün çeşitlerini, her satış noktasında... dâhil edildiği gruba (A veya B) uygun olarak Arcon tarafından ürün bazında belirlenecek olan “Minimum Stok Seviyesi”nin altına düşmeyecek adette ürünü her zaman satış noktasında bulundurmayı kabul ve taahhüt eder.”

“Yetkili Satıcı, Parfums Christian Dior tarafından pazara yeni olarak sunulan ve miktarı Arcon tarafından ilgili satış noktasının cirosuna bağlı olarak tespit edilecek olan ürünleri (lansman paketini) de Arcon tarafından... belirlenen miktarda satın almayı ve satış noktasında bulundurmayı kabul ve taahhüt eder.”

260 ifadeleri yer almaktadır. Bu madde doğrultusunda yetkili satıcıların Arcon tarafından yapılan değerlendirme sonucunda dâhil edildikleri gruba göre, yine Arcon tarafından belirlenecek miktar ve adette Christian Dior markalı ürünü her bir satış noktasında satışa hazır şekilde bulundurmaları hükme bağlanmıştır.

Sözleşmenin 2. maddesinin 10. bendinde;

270 “Yetkili Satıcı, Parfums Christian Dior ürünlerini her zaman işinin önemli bir parçası olarak sunmayı ve bu ürünlere satış noktasının vitrinlerinde ve satış tezgahlarında en iyi yerleri vermeyi taahhüt eder. Parfums Christian Dior ürünlerinin satış noktasındaki konumu ve ölçüsünün benzer prestij markalara ayrılan konum ve ölçüden küçük olmayacağını Yetkili Satıcı kabul ve taahhüt etmiştir. Satış noktasında markanın konumlandırılacağı yer ve yerin büyüklüğü bu sınırlar dahilinde Arcon tarafından belirlenecektir. Ayrıca ölçü olarak noktaya daha sonra giren markalar Christian Dior’un bulunduğu konumdan ve ölçüden büyük olamazlar”

270 “Yetkili Satıcı, promosyon ve tanıtım kampanyalarında diğer prestij markaları karşısında Parfums Christian Dior markasına karşı negatif bir ayırım yapmamakla yükümlüdür.”

“Yetkili Satıcı, Arcon ile önceden kararlaştırılan promosyon ve kampanyalar süresince, tanıtım ve promosyon malzemelerinin satış noktalarının vitrinlerinde, teşhir tezgahlarında... sergilenmesinde Parfums Christian Dior ürünlerine öncelik tanıyacaktır.”

“Yetkili Satıcı, Arcon’a vereceği “podyum” ve “vitrin süresi”nin benzer prestij markalara verdiğiinden daha az olmayacağını kabul ve taahhüt etmiştir.”

280 ifadeleri yer almaktadır. Bu madde hükmüyle ise yetkili satıcıya Christian Dior ürünlerinin satış noktasında diğer rakip markalar karşısında konumlandırılması, sunumu ve tanıtımı ile ilgili hususlarda yükümlülükler getirilmektedir.

Sözleşmenin 2. maddesinin 11. bendinde; “Yetkili Satıcı, Parfums Christian Dior ürünleri ile ilgili olarak Arcon tarafından önerilen satış fiyatlarına mümkün olduğu ölçüde uymak için gayret gösterecektir.”

hükmü yer almakta olup, yetkili satıcıların kendi satış fiyatlarını belirleme serbestisi kısıtlanmaktadır.

290 Yukarıda belirtilen doğrudan ya da dolaylı rekabet sınırlamaları nedeniyle başvuru konusu sözleşmeye menfi tespit belgesi verilemeyeceği kanaatine varılmıştır.

H.3.3. 2002/2 Sayılı Tebliğe Göre Yapılan Değerlendirme

Anılan sözleşmenin 11. maddesinde sözleşmenin ayrılmaz parçası olarak addedilen ve ekinde yer verilen “Arcon Kozmetik San. ve Tic. Ltd. Şti. Satış Şartları” uyarınca, sağlayıcı konumundaki Arcon tarafından Christian Dior markalı ürünleri satacak

300 noktalarla belirli nitel ve nicel kriterleri sağlama zorunluluğu ve sözleşmenin 2. maddesinde yetkili satıcı olarak nitelenen kriterleri sağlaması sonucunda Arcon'un dağıtım sistemine dâhil olan satış noktalarının satışları üzerine bazı kısıtlamalar getirilmektedir. Buna karşılık sözleşmenin 4. maddesinde Arcon'un Christian Dior ürünlerinin satışını münhasıran sözleşme ve satış şartlarında belirtilen koşulları yerine getiren yetkili satıcılara yapacağı, söz konusu dağıtım ağının korunması için gerekli tedbirleri alacağı hükme bağlanmıştır. Sözleşmede yer alan bu hususlardan hareketle, Arcon tarafından sözleşme konusu ürünlerin dağıtımına yönelik olarak tercih edilen dağıtım sisteminin seçici dağıtım sistemi olduğu anlaşılmaktadır.

310 Seçici dağıtım sistemi 2002/2 sayılı Tebliğ'de "sağlayıcının, anlaşma konusu malları veya hizmetleri sadece belirlenmiş kriterlere dayanarak seçtiği dağıtıcılara doğrudan veya dolaylı olarak satmayı taahhüt ettiği, bu dağıtıcıların da söz konusu malları veya hizmetleri yetkilendirilmemiş dağıtıcılara satmamayı taahhüt ettiği bir dağıtım sistemi" olarak tanımlanmaktadır. Özellikle satış öncesi tanıtım hizmetlerinin önemli olduğu mücevher, parfüm gibi markalı ürünlerin pazarlanmasında bu tür ürünlerin satıldığı satış noktalarının fiziki özellikleri ve satış personelinin bilgi ve kabiliyeti hayati önem kazanmaktadır. Bildirime konu seçici kozmetik ürünler, seçici dağıtım sistemi ile dağıtılmaya uygun nitelikte ürünlerdir. Ancak, her ne kadar 2002/2 sayılı Tebliğ'de ürünlerin en etkili biçimde son kullanıcılara ulaşmasını teminen teşebbüslerce seçici dağıtım sisteminin kullanılabilmesi ifade edilse de, Tebliğ'in 4. maddesinde yer alan sınırlamalardan herhangi birini içeren bir dikey anlaşmanın grup muafiyetinden yararlanamayacağı da açıkça belirtilmektedir.

320 Bu bağlamda; Tebliğ'in 4. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtildiği üzere, seçici dağıtım sistemi üyelerine son kullanıcılara yapılacak satışlar bakımından aktif veya pasif satış yasağı getirilememektedir. Seçici dağıtım sistemini kısmen de olsa rekabete açan diğer düzenleme, Tebliğ'in 4. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yapılmıştır. Buna göre, dağıtım sistemi olarak seçici dağıtım sistemini tercih eden teşebbüslerce, sistem üyesi alıcılara tek elden satın alma yükümlülüğü getirilemez. Diğer bir ifadeyle, sistem üyelerinin kendi aralarındaki alım satımlarının engellenmemesi gerekmektedir.

330 2002/2 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde yer alan ve kullanılan dağıtım sisteminden bağımsız olarak anlaşmayı grup muafiyeti kapsamı dışına çıkaran bir diğer sınırlama ise anlaşma ile alıcının kendi satış fiyatını belirleme serbestisinin engellenmesi, yani yeniden satış fiyatının sağlayıcı tarafından alıcıya empoze edilmesidir.

Dosya mevcudu bilgi ve belgelerden bildirim konu sözleşmenin, 2002/2 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde belirtilen sınırlamaları içerdiği anlaşılmaktadır. Buna göre;

340 Perakende seviyesinde faaliyet gösteren seçici dağıtım sistemi üyelerinin son kullanıcılara yapacakları aktif veya pasif satışların kısıtlanmasına yönelik hükümler sözleşmenin 2. maddesinin 2. bendinde,

Seçici dağıtım sistemi üyelerinin kendi aralarındaki alım ve satımın doğrudan veya dolaylı olarak engellenmesine yönelik hükümler; sözleşmenin 1. maddesinde, sözleşmenin 2. maddesinin 4. ve 5. bendlerinde,

Alicının kendi satış fiyatını belirleme serbestisinin engellenmesine yönelik hüküm ise sözleşmenin 2. maddesinin 11. bendinde

350 yer almaktadır. Yukarıda yer verilen söz konusu hükümler, bildirim konu seçici dağıtım anlaşmasını 2002/2 sayılı Tebliğ'in tanıdığı grup muafiyetinin dışına çıkarmaktadır.

H.3.4. Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

360 Dosya konusu sözleşme, Arcon tarafından kurulması planlanan seçici dağıtım sisteminin çerçevesini oluşturmaktadır. Anılan sözleşme, yetkili satıcıların son kullanıcılara yapacakları satışların kısıtlanması, yetkili satıcıların fiyat belirleme serbestisinin engellenmesi ve sözleşme konusu ürünler için sadece Arcon'dan satın alma yükümlülüğü getirilmesi nedeniyle 2002/2 sayılı Tebliğ'in tanıdığı grup muafiyetinin kapsamı dışına çıkmakta ve bu hükümler bakımından bireysel muafiyet incelemesi yapılması gerekmektedir.

İnceleme konusu anlaşmaya 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi uyarınca muafiyet tanınabilmesi için aynı maddede bulunan dört koşulun bir arada sağlanması gerekmektedir. Kanun'un 5. maddesinde muafiyetin koşulları aşağıda sayılmıştır:

370 “ (a) Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması,
(b) Tüketicinin bundan yarar sağlaması,
(c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,
(d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan daha fazla sınırlanmaması.”

380 Seçici dağıtım anlaşmalarının rekabet mevzuatı açısından ele alınmasında önemli olan husus bu anlaşmalar uyarınca her ne kadar sağlayıcı ve alıcılara getirilen yükümlülükler sebebiyle sistem üyelerinin sayısı ve satışları sınırlansa ve bu itibarla marka içi rekabetin kısıtlanmasına sebebiyet verilse de söz konusu sınırlamaların etkinlik doğurucu yönüyle rekabet düzenine olumlu katkıları olabileceğinin değerlendirilmede göz önünde bulundurulması gerektiğidir. Bu bağlamda, seçici dağıtım anlaşmasına, oluşturduğu zararlı etkilere nazaran ortaya çıkan yararlı etkilerin daha fazla olması halinde, yani anlaşma 5. maddede öngörülen şartları sağladığı takdirde, muafiyet tanınması rekabetten beklenen faydanın temin edilmesi bakımından önemlidir.

H.3.4.1. Yetkili Satıcıların Son Kullanıcılara Yapacakları Satışların Kısıtlanması

390 Perakende seviyesinde faaliyet gösteren seçici dağıtım sistemi üyelerinin son kullanıcılara yapacakları satışların kısıtlanmasına yönelik, yukarıda yer verilen sözleşmenin 2. maddesinin 2. bendindeki hüküm dolayısıyla yetkili satıcıların satış noktası dışındaki satışları mutlak suretle yasaklanmakta, son kullanıcıların, yani tüketicilerin, ürüne erişimi önemli boyutta daraltılmaktadır. Seçici kozmetik ürünlerinin pazarlanmasında satış elemanı ile tüketici arasında, satış noktasında oluşan fiziksel temas ve bu yolla tüketicinin cilt yapısına uygun ürüne yönlendirilmesi önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu husus özellikle cilt yapısına uygun olarak seçilmesi gereken daha karmaşık formülasyonlara sahip ürünlerde daha belirleyici

400 hale gelmektedir. Zira, bu tür ürünlerde satış elemanı tarafından tüketicinin bilgilendirilmesi üründen beklenen faydanın temin edilmesi açısından önemlidir. Ancak, söz konusu sınırlamanın sözleşme konusu Christian Dior markalı bütün ürünlerde geçerli olmak üzere sözleşmede yer alması, kullanımı görece daha kolay ve yaygın olan, tüketicinin tercihini kendi çabası ile yönlendirmeye ihtiyaç duymadan yapabileceği ve ürün yelpazesinde önemli yer tutan diğer Christian Dior markalı ürünler bakımından alışveriş araçlarını kısıtlamak yoluyla tüketici refahını azaltacak niteliktedir.

410 Bildirime konu Christian Dior markalı kozmetik ürünleri portföyü ve nitelikleri dikkate alındığında, sözleşmede yer alan bu hüküm dolayısıyla yaratılan etkinlik oluşan tüketici refahı kaybını karşılayabilecek nitelikte olmayıp, bu hüküm itibarıyla sözleşmenin, 5. maddenin (b) bendinde öngörülen, sınırlamalar yoluyla ortaya çıkan yarardan tüketicinin hakça payını alması şartını karşılayamadığı kanaatine varılmıştır.

H.3.4.2. Seçici Dağıtım Sistemi Üyeleri Arasındaki Alım Satımın Engellenmesi

420 Seçici dağıtım sistemi üyelerinin kendi aralarındaki alım ve satımın doğrudan veya dolaylı olarak engellenmesine yönelik hükümlere ise; sözleşmenin 1. maddesi ile 2. maddesinin 4. ve 5. bendlerinde yer verilmiştir. Bu hükümler dolayısıyla yetkili satıcılara sözleşme konusu ürünler için münhasıran Arcon'dan satın alma zorunluluğu getirilmektedir. Söz konusu tek elden satın alma şartı, seçici dağıtım sisteminin, etkinlik doğurucu yönleri itibarıyla izin verilen bir unsur olan, sistem üyelerinin yetkilendirilmemiş dağıtıcılara satışını engelleyen sınırlamanın ötesinde bir sınırlamayı içermektedir. Tek elden satın alma yükümlülüğü, rekabet mevzuatı açısından marka içi rekabeti önemli ölçüde ortadan kaldıracak nitelikte bir sınırlama kabul edilmekte olup, yetkili satıcılara getirilen bu yükümlülük Arcon'u sözleşme konusu ürünlerin sistem dâhilinde satışı bakımından tekel pozisyonuna taşıyacak niteliktedir. Seçici dağıtım sisteminin doğasına ters düşen bu hüküm, mevcut dosya bakımından da ne üründen ne de dağıtım sisteminden beklenen faydanın temini için gerekli olabilecek ve rekabetin sınırlandırılmasını makul kılacak objektif gerekçelerle açıklanabilecek niteliktedir.

430 Sözleşmede yer alan tek elden satın alma hükmünün bildirim konusu ürünlerin dağıtımında neden olunan marka içi rekabetin sınırlandırılmasını karşılayacak nitelikte bir etkinlik artışına yol açmayacağı ve sözleşmenin, 5. maddenin (d) bendinde öngörülen şartı karşılayamadığı kanaatine varılmıştır.

H.3.4.3. Alıcının Kendi Satış Fiyatını Belirleme Serbestisinin Engellenmesi

440 Alıcının kendi satış fiyatını belirleme serbestisinin engellenmesine yönelik hüküm; sözleşmenin 2. maddesinin 11. bendinde yer almaktadır. Yetkili satıcıya getirilen bu yükümlülük, anılan maddeye riayet edilmediği takdirde sözleşmenin, "Sözleşmenin Önceden Feshi" başlıklı 7. madde uyarınca feshedilebileceğine yer verilmesi ile daha da ağırlaştırılmakta, bu hükümlerle yetkili satıcıların kendi satış fiyatlarını belirleme serbestisini önemli ölçüde ortadan kaldırarak yeniden satış fiyatında yeknesaklığa sebebiyet verecek bir uygulamanın önü açılmaktadır. Dolayısıyla, rekabet mevzuatı açısından her ne kadar sağlayıcının satış fiyatını tavsiye etmesi, yaratılan etkinlik ölçüsünde, izin verilebilir bir uygulama olsa da, bu noktada önemli olan husus

450 taraflardan herhangi birinin baskısı veya teşviki sonucu tavsiye fiyatların sabit veya asgari fiyata dönüşmemesidir. Sözleşmede yer alan hükümler itibarıyla bu baskının oluşacağı ve tavsiye fiyatların uygulamada sabit veya asgari fiyata dönüşmesi ihtimalinin yüksek olduğu kanaati oluşmuştur.

460 Yetkili satıcılara getirilen tavsiye edilen fiyatlara mümkün olduğu ölçüde uyma zorunluluğu marka içi rekabeti ortadan kaldıracak bir sınırlamadır. Kaldı ki bu sınırlama, sözleşmede yer alan sistem üyeleri arasındaki alım satımın engellenmesi sınırlaması ile birlikte değerlendirildiğinde marka içi rekabette yüksek boyutta tahribata neden olacak niteliktedir. Tek elden satın alma yükümlülüğü sözleşme konusu ürünlerin alış, tavsiye fiyata uyma zorunluluğu ise satış fiyatında yeknesaklığa sebebiyet verecektir. Dolayısıyla, söz konusu sınırlamaların sözleşmede birlikte kullanılmasının rekabetçi süreç üzerindeki kümülatif etkisi marka içi rekabetin ve dağıtım zinciri boyunca ürüne yönelik fiyat rekabetinin tamamen ortadan kalkması anlamına gelmektedir. Fiyat rekabeti, etkinliğin sağlanarak iktisadi refahın artırılmasını sağlayan temel unsurdur. Sözleşme konusu ürün için rekabetin ortadan kalkması ise tüketici refahını olumsuz etkileyecektir.

470 Sözleşme uyarınca yetkili satıcıların kendi satış fiyatlarını belirleme serbestisinin sınırlandırılması ne kurulan dağıtım sistemi ne de ürünün niteliği itibarıyla beklenen faydanın temini için gerekli olabilecek ve rekabetin sınırlandırılmasını makul kılacak objektif gerekçelerle açıklanabilecek niteliktedir. Bu hüküm itibarıyla sözleşmenin, 5. maddenin (d) bendinde öngörülen, şartı karşılayamadığı kanaatine varılmıştır.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

- 480 1. Arcon Kozmetik Sanayi ve Ticaret Limited Şti. ile Sevil Parfümeri Kozmetik Ticaret ve Sanayi A.Ş arasında imzalanan "Yetkili Satıcılık Sözleşmesi"ne ve diğer yetkili satış noktaları ile imzalanacak aynı hükümleri içeren tip sözleşmelere 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal niteliğinde hükümler içermesi nedeniyle aynı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilemeyeceğine,
2. Bildirim konusu sözleşmelerin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nde yasaklanan sınırlamalar içermesi nedeniyle anılan Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanamadığına,
3. Mevcut haliyle 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde sayılan koşulların tamamını karşılamaması nedeniyle başvuru konusu sözleşmelere bireysel muafiyet de tanınamayacağına
- 490 4. a) Yetkili satıcıların son kullanıcılara yapacakları satışların kısıtlanmasına ilişkin hükmün,
b) Yetkili satıcıların sözleşme konusu ürünleri kapsayan kendi aralarındaki alım ve satımının engellenmesine ilişkin hükümlerin,
c) Yetkili satıcının sözleşme konusu ürünlerle ilgili olarak Arcon Kozmetik Sanayi ve Ticaret Limited Şti tarafından önerilen satış fiyatlarına mümkün olduğu ölçüde uymasına ilişkin hükmün

09-41/987-249

anılan sözleşme metninden çıkarılmasına

500 OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

Başkan V.
Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI

Mehmet Akif ERSİN

Doç. Dr. Mustafa ATEŞ

İsmail Hakkı KARAKELLE

Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY

Murat ÇETİNKAYA

Reşit GÜRPINAR